

JAK REAGOWAĆ W PRZYPADKU NIEHUMANITARNEGO TRAKTOWANIA ZWIERZĄT?

PUBLIKACJA PRZYGOTOWANA PRZEZ
FUNDACJĘ CZARNA OWCA PANA KOTA
I STOWARZYSZENIE OCHRONY ZWIERZĄT EKOSTRAŻ

**JAK
REAGOWAĆ
W PRZYPADKU
NIEHUMANITARNEGO
TRAKTOWANIA
ZWIERZĄT?**

JAK REAGOWAĆ W PRZYPADKU NIEHUMANITARNEGO TRAKTOWANIA ZWIERZĄT?

PUBLIKACJA PRZYGOTOWANA PRZEZ
FUNDACJĘ CZARNA OWCA PANA KOTA
I STOWARZYSZENIE OCHRONY ZWIERZĄT EKOSTRAŻ

KRAKÓW – WROCŁAW 2016

Jak reagować w przypadku
niehumanitarnego traktowania zwierząt?
Kraków – Wrocław 2016
ISBN: 978-83-936890-7-1

Wydawczyni:
Fundacja Czarna Owca Pana Kota
ul. Na Szaniec 23 lok. 36
31-559 Kraków
www.czarnaowca.org
fundacja@czarnaowca.org

Pewne prawa zastrzeżone © 2016 Fundacja Czarna Owca Pana Kota
Treść dostępna na licencji Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0
license, <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>

Autor tekstu: Dawid Karas
Opieka merytoryczna: Aśka Wydrych
Projekt, skład i łamanie: Tomek Argasiński

Treść publikacji wyraża poglądy autorów
i niekoniecznie odzwierciedla stanowisko Fundacji czy grantodawcy

Projekt „Niech mają prawa!” realizowany w ramach programu
Obywatele dla demokracji, finansowanego z funduszu EOG.

Publikacja nieodpłatna, nie może być sprzedawana.

SPIS TREŚCI

OSOBY PRYWATNE

Jak reagować w przypadku niehumanitarnego traktowania zwierząt?	7
--	---

ORGANIZACJE OCHRONY ZWIERZĄT

Tryb prawno-karny	12
Tryb prawno-administracyjny	14

1

**OSOBY
PRYWATNE**

JAK REAGOWAĆ W PRZYPADKU NIEHUMANITARNEGO TRAKTOWANIA ZWIERZĄT?

Niehumanitarne traktowanie zwierząt to zgodnie z *Ustawą o ochronie zwierząt* takie traktowanie, które nie uwzględnia potrzeb zwierząt i nie zapewnia im opieki oraz ochrony. Może mieć formę:

1. znęcania się, tzn. zadawania albo świadomego dopuszczania do zadawania zwierzętom bólu lub cierpień, np. poprzez ich bicie, przeciążanie, utrzymywanie w niewłaściwych warunkach bytowania, w stanie niechlujstwa, nieleczzonej choroby, porzucenie, wystawienie na takie warunki atmosferyczne, które zagrażają ich życiu lub zdrowiu,
2. niehumanitarnego lub nieuzasadnionego uśmiercania, tzn. uśmiercania zwierząt bez uwzględnienia konieczności minimalizacji ich cierpienia fizycznego i psychicznego, przez osoby nieposiadające wymaganym kwalifikacji lub z powodów innych niż określone w przepisach prawa,
3. mniej istotnych naruszeń warunków utrzymywania zwierząt domowych i gospodarskich, np. niezapewnienie psu stałego dostępu do wody, utrzymywanie go na uwięzi krótszej niż 3 metry.

Sposoby traktowania zwierząt określone w punktach 1. i 2. są przestępstwami, a w 3. wykroczeniami przeciwko zwierzętom. Podlegają one ściganiu z urzędu przez policję.

UWAGA: Zawsze reaguj napotyając na swojej drodze taką sytuację zwierząt, która w twojej ocenie stanowi ich niehumanitarne traktowanie.

Po pierwsze, odłóż na bok swoje emocje i udokumentuj warunki utrzymywania zwierząt lub ich sposób traktowania przez ludzi. Zrób zdjęcia, nakręć film choćby smartfonem. W przyszłości może się okazać, że materiały te staną się ważnymi dowodami w postępowaniu karnym lub administracyjnym, dzięki którym możliwe będzie ukaranie sprawców cierpienia zwierząt oraz udzielenie zwierzętom szybkiej pomocy.

Po drugie, w miarę możliwości spróbuj nawiązać kontakt z właścicielem/ opiekunem zwierząt, przedstaw swoje wątpliwości i obserwacje. Czasem samo zwrócenie uwagi okaże się adekwatną i wystarczającą reakcją. Niekiedy może się już wtedy okazać, że twoje obserwacje doprowadziły do błędnych wniosków i np. pies jest wychudzony nie dlatego, że ktoś się nim niewłaściwie opiekuje, lecz z uwagi na ciężką leczoną chorobę.

Po trzecie, zawsze powiadamiaj o swoich wątpliwościach i obserwacjach lokalną organizację ochrony zwierząt. Zebrane przez siebie materiały dowodowe (zdjęcia, filmy, rozmowa z właścicielem zwierząt) będą stanowiły nieocenione źródło informacji dla organizacji. Organizacje ochrony zwierząt z reguły zapewniają pełną anonimowość osobom zgłaszającym interwencje. Pamiętaj jednak, że często tylko twój brak anonimowości i chęć występowania w sprawie jako świadek pozwoli na ukaranie sprawcy i poprawę losu zwierząt.

UWAGA: biorąc pod uwagę efektywność przyszłego postępowania, lepiej jest najpierw zgłosić sprawę organizacji ochrony zwierząt niż bezpośrednio na policję. Organizacji ochrony zwierząt przysługują szczególne uprawnienia procesowe w postępowaniu karnym, administracyjnym i sądownoadministracyjnym, dzięki czemu może ona bardziej efektywnie bronić w nich interesów skrzywdzonych zwierząt.

UWAGA: jeśli jednak zdecydujesz się zgłosić sprawę bezpośrednio na policję lub takiego działania będą wymagały okoliczności, pamiętaj, że:

- najlepiej zrobić to osobiście, udając się do jednostki policji właściwej ze względu na miejsce zdarzenia,
- policjant ma obowiązek przyjęcia od ciebie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa lub wykroczenia z *Ustawy o ochronie zwierząt* (są to czyny zabronione ścigane z urzędu)
- powinieneś zostać przesłuchany w sprawie jako zawiadamiający (świadek)
- policja ma prawny obowiązek powiadomienia cię o wynikach postępowania w ciągu 6 tygodni od dnia zawiadomienia przez ciebie o przestępstwie. Jeśli nie otrzymasz takiego powiadomienia w terminie masz prawo wnieść zażalenie do prokuratora nadrzędnego.

1

Sytuacja, która jest niehumanitarnym traktowaniem zwierząt

(np. zwierzę utrzymywane w niewłaściwych warunkach bytowania, w stanie nieleczonej choroby, zaniedbane, bite etc.)

2

Postaraj się udokumentować sytuację niehumanitarnego traktowania zwierząt (wykonaj zdjęcia, film), w miarę potrzeby i możliwości skonfrontuj sytuację z opiekunem/właścicielem zwierząt

3

Zawiadom o sytuacji niehumanitarnego traktowania zwierząt lokalną organizację ochrony zwierząt lub właściwą miejscowo jednostkę policji

2

**ORGANIZACJE
OCHRONY
ZWIERZĄT**

1

Do organizacji wpływa zgłoszenie o sytuacji niehumanitarnego traktowania zwierząt

2

Organizacja podejmuje interwencję sprawdzając zasadność zgłoszenia:

- Rozpytanie o sytuację zwierząt sąsiadów / mieszkańców miejscowości.
- Ocena warunków bytowania zwierząt pod względem spełnienia norm określonych w *Ustawie o ochronie zwierząt* i przepisach wykonawczych do ustawy wraz z ich dokumentacją fotograficzną (filmową).
- Ocena ogólnej kondycji zwierząt (czy zwierzę jest zaniedbane pielęgnacyjnie? czy jest odwodnione / wychudzone? Czy jest chore, a jeśli tak – czy jest leczone? Czy właściciel posiada dokumenty leczenia zwierzęcia?)

3

Organizacja rozstrzyga czy pod opieką dotychczasowego właściciela / opiekuna istnieją zagrożenia dla życia lub zdrowia zwierząt

4

Warunki bytowania są właściwe, zwierzę jest w dobrej kondycji ogólnej lub złej kondycji ogólnej, ale wynika ona z zaawansowanego wieku zwierzęcia lub leczonej choroby

Warunki bytowania są niewłaściwe lub zwierzę jest w złej kondycji na skutek zaniedbań właściciela / opiekuna

5

Zakończenie interwencji (ewentualnie ponowna kontrola za jakiś czas)

Zaniedbania nie są rażące, właściciel zobowiązał się do ich usunięcia w określonym terminie

Zaniedbania są rażące, dalsze pozostawienie zwierzęcia pod dotychczasową opieką zagraża życiu lub zdrowiu zwierząt

6

Ponowna kontrola

negatywny wynik ponownej kontroli

Tryb karny i administracyjny

TRYB PRAWNO-KARNY

(ma na celu pociągnięcie właściciela / opiekuna zwierząt do odpowiedzialności karnej)

1

Organizacja na podstawie zebranych przez siebie materiałów fotograficznych (filmowych) i innych dowodów zawiadamia właścicią miejscowo jednostkę policji lub prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Zawiadomienie może być ustne lub pisemne. Przedstawiciel organizacji powinien oświadczyć w zawiadomieniu, że:

- a) organizacja będzie w sprawie wykonywała uprawnienia pokrzywdzonego,
- b) w przypadku skierowania do sądu aktu oskarżenia będzie działała jako oskarżyciel posiłkowy.

2

Organ prowadzący postępowanie ma 6 tygodni na podjęcie decyzji merytorycznej o wszczęciu lub odmowie wszczęcia dochodzenia.

Na bezczynność organu w tym zakresie służy zażalenie.

3

Wszczęcie dochodzenia

Organizacji w trakcie dochodzenia przysługują określone uprawnienia (m.in. do składania wniosków dowodowych, udziału w czynnościach, dostępu do akt sprawy)

Odmowa wszczęcia

4

Zakończenie dochodzenia

Zażalenie. Organizacji przysługuje zażalenie na postanowienie o odmowie wszczęcia i umorzeniu dochodzenia w terminie 7 dni do prokuratora nadzorującego.

5

Skierowanie do sądu aktu oskarżenia

Umorzenie dochodzenia

Utrzymanie postanowienia w mocy => zakończenie sprawy

Uchylenie postanowienia o odmowie wszczęcia / umorzeniu

6

7

Wszczęcie dochodzenia

Ponowna odmowa wszczęcia

Skierowanie
do sądu aktu
oskarżenia

Ponowne
umorzenie
dochodzenia

UWAGA! Jeśli po uchyleniu na skutek zażalenia organizacji postanowienia o odmowie wszczęcia lub umorzeniu dochodzenia organ prowadzący postępowanie **ponownie** odmówi jego wszczęcia lub je umorzy, organizacja może w terminie 30 dni od dnia otrzymania postanowienia o ponownej odmowie wszczęcia / ponownym umorzeniu dochodzenia wnieść do sądu rejonowego właściwego do rozpoznania sprawy subsydiarny akt oskarżenia przeciwko sprawcy.

UWAGA! W przypadku wniesienia do sądu aktu oskarżenia przez oskarżyciela publicznego organizacja może działać jako oskarżyciel posiłkowy i mieć przez to uprawnienia strony (w tym prawo do złożenia apelacji od wyroku) tylko jeśli przed rozpoczęciem przewodu sądowego złoży oświadczenie o zamiarze działania w tym charakterze. **Najlepiej takie oświadczenie umieścić już w zawiadomieniu o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.**

TRYB PRAWNO-ADMINISTRACYJNY

(ma na celu zabezpieczenie losu zwierząt do czasu zakończenia postępowania karnego / wyrokowania w sprawie)

1

Organizacja niezwłocznie po faktycznym odebraniu zwierzęcia właścicielowi (opiekunowi) z uwagi na zagrożenie życia lub zdrowia zwierzęcia, a w innych przypadkach wyłącznie przed faktycznym odebraniem, składa wniosek o wszczęcie postępowania administracyjnego w przedmiocie wydania decyzji o czasowym odebraniu zwierząt właścicielowi (opiekunowi) do właściwego miejscowo wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

2

W postępowaniu administracyjnym zainicjowanym wnioskiem organizacji przysługują jej **prawa strony** (może ona np. zapoznawać się z materiałami zebranymi w toku postępowania, składać wnioski dowodowe, korzystać ze środków zaskarżenia decyzji i postanowień wydanych w jego toku).

3

Organizacji przysługuje zażalenie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego na postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania administracyjnego, a także zażalenie na niezałatwienie sprawy w terminie.

4

Organ powinien wydać decyzję w sprawie niezwłocznie, w terminie 1 miesiąca gdy konieczne jest postępowanie wyjaśniające lub w terminie 2 miesięcy gdy sprawa jest szczególnie skomplikowana. Organ kończy postępowanie wydaniem decyzji administracyjnej o czasowym odebraniu zwierzęcia właścicielowi (opiekunowi) lub o odmowie czasowego odebrania zwierzęcia.

5

Decyzja nieostateczna wydana przez wójta (burmistrza, prezydenta). Decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu z mocy ustawy. Odwołanie nie wstrzymuje jej wykonalności z urzędu.

o czasowym odebraniu zwierzęcia
właścicielowi (opiekunowi)

o odmowie czasowego odebrania
zwierzęcia właścicielowi (opiekunowi)

6

Właściciel (opiekun) może złożyć odwołanie od decyzji do Samorządowego Kolegium Odwoławczego.

W przeciwnym razie – po upływie terminu do złożenia odwołania – decyzja staje się ostateczna.

Organizacja może złożyć odwołanie od decyzji w terminie 3 dni od momentu jej doręczenia do Samorządowego Kolegium Odwoławczego.

Wystarczy, że z odwołania wynika niezadowolenie organizacji z decyzji. W przeciwnym wypadku decyzja staje się ostateczna.

Odwołanie od decyzji wnosi się za pośrednictwem organu, który ją wydał. Organ ten pod wpływem odwołania może ją zmienić, uchylić lub przekazać sprawę do rozpatrzenia przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze (SKO).

SKO może:

- Utrzymać w mocy zaskarżoną decyzję, przez co staje się ona ostateczna.
- Uchylić zaskarżoną decyzję i orzec co do istoty sprawy lub przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia przez organ, który ją wydał
- Umorzyć postępowanie odwoławcze.

Organizacja może złożyć skargę do właściwego miejscowo Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego na decyzję ostateczną organu, jeśli wykorzystała wcześniej przysługujące jej środki zaskarżenia (np. odwołała się od niej do SKO).

Czasowo odebrane zwierzę pozostaje własnością właściciela! Podlega zwrotowi właścicielowi jeśli: a) zwierzę zostało faktycznie odebrane, a wójt (burmistrz, prezydent miasta) wydał decyzję ostateczną o odmowie odebrania zwierzęcia, b) postępowanie karne w sprawie znęcania się przez właściciela (opiekuna) nad zwierzęciem zostanie prawomocnie umorzone.

UWAGA! Efektywniej jest w każdym możliwym przypadku uzyskać od właściciela zwierzęcia oświadczenie o przekazaniu prawa własności zwierzęcia na rzecz organizacji niż czasowo odbierać mu zwierzę na podstawie decyzji administracyjnej. W tym pierwszym przypadku zwierzę staje się własnością organizacji i może ona nim swobodnie dysponować. Nigdy także nie będzie musiało ono powrócić do poprzedniego właściciela. Zrzeczenie się własności zwierzęcia przez jego właściciela nie stoi na przeszkodzie skierowaniu zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przez niego przestępstwa przeciwko zwierzętom.

Niech
mają
prawa!

PROJEKT „NIECH MAJĄ PRAWA!” REALIZOWANY
W RAMACH PROGRAMU OBYWATELE DLA DEMOKRACJI,
FINANSOWANEGO Z FUNDUSZU EOG.

ISBN 978-83-936890-8-8

9 788393 689088 >

CENA 0,00 ZŁ
PUBLIKACJA NIEODPŁATNA,
NIE MOŻE BYĆ SPRZEDAWANA.